

מסורת הש"ס

א) נשבת פסח: ויזנין, ט שבת מלא. לפני יג, א) נלעיל יג, ד) מקולות פ"ח מ"ג, ט) מקולות פ"ח מ"ד חולין כד, ו) נמגינה טו, א) מו"כ מלרע דזבים פרק ד, ה) נדף מבין, ט) נכ"ס: אבן, ו) נלעיל דף לד, א) נגדל"ל הטילתן, ט

תורה אור השלם

- ובל אשר יגע בו חזב וידין לא שטף בקים וכבס בגדי ורחץ בגמיו וטמא עד הקרב: ויקרא טו יא
- דברו אל בני ישראל ואמרתם אלהם איש איש כי ידעה זב מבשרו וזבו טמא דוא: ויקרא טו ב
- ואיש כי תצא ממנו שבתת זרע ורחץ במים את כל בשרו וטמא עד הקרב: ויקרא טו טו
- כי ידעה בן איש אשר יקרא בו טהור וטהר מקרה לקלח ורצא ויבא אל חורן למחנה לא יבא אל חורן דברים כג יא דמקרה:

הגהות הב"ח

ה) גמ' לא חיש ולא התנאי: (ט) רש"י ד"ה דכמי וד"ה לא שטף דר"א:

גליון הש"ס

גמ' אפר שמואל כל ש"ז ובי, ט' נלעיל ד ע"א מד"ה רוכבי: שם דלא מורעא את פסיו פפמיא, ע' לקמן ט ע"א מד"ה שז: רש"י ו"ה לא שטף וזב' למילה לנשילת ידים וזב', חולין קן ע"א וע' תוס' שם ד"ה מזה וע' וע' רש"י קדושין כה ע"א ד"ה לענין טומאה:

מוסף רש"י

שלא מצינו לו. כשאר טומאות שנתורא אלא כז (שבת טז, א) אף הכא הסתרים איז מטמא ותפקא לן מולל אשר יגע בו הזב וגו' הא שטף טהור, תמיהה, הא טהילה בעי, אלא כל אשר יגע בו הזב כדכר שהוא גלי כדיו והזב לא שטף עדיין כל גופו כמים, שלא טבל מוזני, וכנס בגדיו (מבשרין כה, א) כאילו מביא מבול לעולם. שמתחמם וזא לדי קרי, וזה קלקולו של דור התנול, מוילאזיט שכבת זרע נלטלה (שבת טז) כעצירה זו היתה צידס, דכמי (בדאשית ו) כי השחית כל בשר, ואמרו (ר"ה יב), צדחתין קלקלו (ישיר ג, א), ולא הטיל מים. קודם טהילה, לכשיטיל מים טמא, שמה נשאר כפי האמה נחלות קרי ויואל עס מי רגלים, ושכבת זרע מטמאה ככל שהוא אפילו כעקן מדרל (חולין כד, א)

קמ"ג. דהאי לא תוך תוכו הוא אלא כגון כלי כמוך התנור ופיו למעלה מפי התנור: והסיט **זו** **את** **הטהור** **טהור**. כדמפרש טעמא לקמן: **בקומטו של טהור והסיט זו את הזב טמא**. הטהור שהרי נשא את הזב וזב מטמא כמשא דכתיב כמשכב (ויקרא טו) והנושא אותם וק"ו לזב עצמו: **מאי טעמא**.

טהור הניסט בקנה של קומטו של זב טהור: **דכסיז וכל אשר יגע זו הזב וגו'.** והאי קרא לאו למגע אינטרין דהא כתיב גסן והנוגע צבצר הזב אלא זה הסיטו של זב מכאן למדנו זב שהסיט את הטהור טמא שלא מצינו בכל התורה טומאה המססת טהרה שמתמא אלא אם כן נשא טהור את הטמא והכא כזו הוא דגלי רחמנא וכתיב וידיו דדרשינן^[כ] הכי היכא דהסיט זו הזב צידיו כלומר בגלויי^[כ]: **לא שטף כמים**. מילתא אחריתי היא *למילך לנטילת ידים לאכילה מהכא. אלמא הסיט זז את הטהור אינו טמא אלא א"כ הסיטו בגלוי צידיו ומדאפקיה בלשון נגיעה ילפינן נמי לכל נגיעות דאין מגע בית הסתרים מטמא אבל טהור שהסיט את הזב דנפקא לן מקרא אחרینא דלא כתיב ציה ידיו טמא אפילו הסיטו בקנה צבקימטו מידי דהוא אכילה בקומטו שהיא מטמאה כמשא דהא מ"מ הרי הוא נושא את הטומאה. ל"א קנה צקימטו של טהור והסיט את הזב להכי טמא שנגע הקנה בגליו של זב ונטמא הקנה מחמת הזב וחזור ומטמא את הטהור ואע"ג דטהור קמוט דגילויא גצי זז הוא דצענין אבל קנה צקימטו של זז והסיט את הטהור טהור הואיל זז קמוט וגצי זז כתיב וידיו, ושיבוש הוא מפני כמה דברים חדא דקנה פשוטי כלי עץ הוא ואינו מקבל טומאה ואז"ת בקנה חלול נהי נמי דמקבל טומאה אפ"ה אין חוזר ומטמא הטהור שהרי אין מגע של זז חוזר ומטמא אדם שאין לך נוגע צטומאה מטמא אדם חוץ מן הנוגע כזמת ועוד אי טומאת הטהור משום נגיעת קנה היא והרי צקימטו הוא דנגע וצית הסתרים לאו כז מגע הוא דהא אמרינן לעיל^[כ] שכן צקימטו טהור ועוד לשון הסיט אמאי נקט ועוד הסיט טהור את הזב מי נפק מהאי קרא וכל אשר יגע זו הזב כתיב ויהיינו אשר יסיטנו הזב ולא כתיב כל אשר יגע כז: **כאילו מביא מבול**.

שמתחם את אבריו^[כ] ומביא ילדי קרי וזהו קלקול דור המבול שנאמר **במטלות עצה**. שאינה מחממת: **לא שכית**. והא דתניא כל זמן שאכזב צעין מדמעת ה"מ היכא דמתחלה מממש וחימם את עצמו ויואל כל שעה מעט אבל זה שמדעזעו אבריו נעקר כל הזרע צידח ושזב אינו חוזר ומתחמם לעקור עוד מיד כשעה אחת: **כשרו חס**. אכזרו: **טמא**. שמה ילא ממנו קרי ואמאי והא לא ארגיש: **כמשמש מטסו כחלמו**. דאי נפק ודאי ארגיש: **ויאפה צלא הרגשה**. דאינו יורה כחך: **לכשיטול מים טמא**. דנשתייר מן הקרי ויואל עכשיו ואע"ג דלא נפיק בהרגשה הואיל ומעיקרא איעקר בהרגשה: **עוצד כוכבים שהרבר**. ונעקר ולא יאל: **וירד וטבל** לשם גירות ואח"כ יאל קריו: **מסו**. אפי' אם תמזי לומר לגצי ישראל דכי נעקר בהרגשה ויאל שלא בהרגשה טמא דאולינן כזר עקירה הכא לא ניזיל כזר עקירה דהיינו קולא הואיל וכשהוא עוצד כוכבים נעקר וטהור דלאר כזנתו כותים^[כ] קריו טהור אפילו לז"ה: **או דילמא לא שאל**. לחומרא כגון לגצי עקירה דהרגשה דישאל ולא שאל לקולא כי הכא אזלינן כזר עקירה: **שנעקרו מימי רגליה**. דהוי מעין אב הטומאה: **וירדה וטבלה**. וטהרה מוזהב ואח"כ הטילתו^[כ] מהו מי אזלינן כזר עקירה ומטמאו או לא: **דלא מזי נקיש לה**. מלללח הליכן מכך עקר חשיב ליה לזרך ייאלה: **נעוצדם כוכבים**. סתם עוצדם כוכבים מי רגליה מטמאין דכחמים גזרו עליהן שיהו כזינן לכל דכריהם נלעיל לה.

יוצא דופן פרק חמישי נדה

למימרא דהיסט ונגיעה כידיו. פרש"י דמהכא ילפינן לכל נגיעות כגון שכן ונכלה שנגעו כסתרו של טהור וקשה דאי מוזז ילפינן כי היכי דצענין גלוי הזב ה"נ צעינן שיגע בגלוי של טהור לענין היסט נמי נילף דנצעי שיסיט הטהור בגליו

כצענין בגליו הזב והכא אמרינן דקנה צקימטו של טהור והסיט זו את הזב טמא ואמר נמי צצית הסתרים מטמא כמשא אלא נראה לפרש דזב ושכן ונכלה שנגעו צבסרו של טהור דטהור לאו מוזז ילפינן אלא ילפינן מלשון נגיעה דכתיב כזולחו וטהור הנוגע כזב נמי כתיב הנוגע צבצר הזב ולשון נגיעה משמע מאכזרי שיגע הטהור בגלוי צטומאה וכן משמע פ"ק דקדושין (דף כה) דלאמר עולא הכל מודיס דלשון גלוי הוא אלל שך וכי יגע אמר רחמנא והאי כזר נגיעה הוא משמע דמלשון נגיעה דכתיב צשך הוא דריש דלא מיימי קרא דידיו דכתיב כזב ומיהו רש"י גרים התם אשר יגע זו והיינו קרא דכתיב גצי זז והא דאלטריך הכא למדרש מיזיו ולא נפקא ליה מנגיעה דכתיב כזב משום דההיא נגיעה צהיסט מיירי ולא משמע גליו כמו נגיעה ממש לכך דריש לה מיזיו דצענין גלוי הזב צין צהיסט צין כמגע מדאפקיה בלשון נגיעה א"כ מנגיעה דהכא דכתיב גצי ידיו מינה ילפינן לכל נגיעות דהוו מאכזרי: **בראזייה** דהורייע, ואפי' יאלה צלא הרגשה איירי כדמוכח צסמוך ותימה דא"כ משמע דראזי לזהוריע אע"פ שאינו יורה כחך וצשיליה נדרים (דף אה) וכן ציצמות (דף סה) אמר איזי קיס לה ציורה כחך משמע דאי אין יורה כחך אינו ראזי לזהוריע וי"ל דלהא לישנא דהכא לא מנריך רק צצתמלת עקיזת שכנת זרע מהא ראזיה לזהוריע אע"ג דלסוף יציאתה היא צענין שאינו ראזי לזהוריע א"כ ראזי לזהוריע הוא אלא שאינה ראזייה להסעבר לפי שאינו יורה כחך ואינו נכנס לתוך גופה אלא שזמת ויואל לחוך: **הא טמויי מטמיא**. פירוש ואפילו נעקרה צלא הרגשה דאס לא כן היינו לישנא קמא: **זבה שנעקרו מימי רגליה**. וכן צעי מעוצדת כוכבים שאל ריב"א

מרש"י אמאי לא צעי מוכזר זז ועוצד כוכבים והשיצ דנראה לו לפי שזאשה מתעגלין כל נמימין רגליה צבת אחת לפתחה מה שאין כן צאיש: **אם לחומרא אבל דלקולא לא אמרינן** או דילמא לא שנא ותיקו בעי רבא זבה שנעקרו מימי רגליה ויירדה וטבלה מהו אם תמצא לומר בתר עקירה אזלינן הני מילי שכבת זרע דלא מציי נקיט לה אבל מימי רגליה דמצי נקיט לה לא או דילמא לא שנא חתיקו בעי רבא עוברת כוכבים זבה שנעקרו מימי רגליה ויירדה

שעה מעט אבל זה שמדעזעו אבריו נעקר כל הזרע צידח ושוב אינו חוזר ומתחמם לעקור עוד מיד כשעה אחת: **כשרו חס**. אכזרו: **טמא**. שמה ילא ממנו קרי ואמאי והא לא ארגיש: **כמשמש מטסו כחלמו**. דאי נפק ודאי ארגיש: **ויאפה צלא הרגשה**. דאינו יורה כחך: **לכשיטול מים טמא**. דנשתייר מן הקרי ויואל עכשיו ואע"ג דלא נפיק בהרגשה הואיל ומעיקרא איעקר בהרגשה: **עוצד כוכבים שהרבר**. ונעקר ולא יאל: **וירד וטבל** לשם גירות ואח"כ יאל קריו: **מסו**. אפי' אם תמזי לומר לגצי ישראל דכי נעקר בהרגשה ויאל שלא בהרגשה טמא דאולינן כזר עקירה הכא לא ניזיל כזר עקירה דהיינו קולא הואיל וכשהוא עוצד כוכבים נעקר וטהור דלאר כזנתו כותים^[כ] קריו טהור אפילו לז"ה: **או דילמא לא שאל**. לחומרא כגון לגצי עקירה דהרגשה דישאל ולא שאל לקולא כי הכא אזלינן כזר עקירה: **שנעקרו מימי רגליה**. דהוי מעין אב הטומאה: **וירדה וטבלה**. וטהרה מוזהב ואח"כ הטילתו^[כ] מהו מי אזלינן כזר עקירה ומטמאו או לא: **דלא מזי נקיש לה**. מלללח הליכן מכך עקר חשיב ליה לזרך ייאלה: **נעוצדם כוכבים**. סתם עוצדם כוכבים מי רגליה מטמאין דכחמים גזרו עליהן שיהו כזינן לכל דכריהם נלעיל לה.

וירדה

מגו.

למימרא דהיסט ונגיעה כידיו. פרש"י דמהכא ילפינן לכל נגיעות כגון שכן ונכלה שנגעו כסתרו של טהור וקשה דאי מוזז ילפינן כי היכי דצענין גלוי הזב ה"נ צעינן שיגע בגלוי של טהור לענין היסט נמי נילף דנצעי שיסיט הטהור בגליו

כצענין בגליו הזב והכא אמרינן דקנה צקימטו של טהור והסיט זו את הזב טמא ואמר נמי צצית הסתרים מטמא כמשא אלא נראה לפרש דזב ושכן ונכלה שנגעו צבסרו של טהור דטהור לאו מוזז ילפינן אלא ילפינן מלשון נגיעה דכתיב כזולחו וטהור הנוגע כזב נמי כתיב הנוגע צבצר הזב ולשון נגיעה משמע מאכזרי שיגע הטהור בגלוי צטומאה וכן משמע פ"ק דקדושין (דף כה) דלאמר עולא הכל מודיס דלשון גלוי הוא אלל שך וכי יגע אמר רחמנא והאי כזר נגיעה הוא משמע דמלשון נגיעה דכתיב צשך הוא דריש דלא מיימי קרא דידיו דכתיב כזב ומיהו רש"י גרים התם אשר יגע זו והיינו קרא דכתיב גצי זז והא דאלטריך הכא למדרש מיזיו ולא נפקא ליה מנגיעה דכתיב כזב משום דההיא נגיעה צהיסט מיירי ולא משמע גליו כמו נגיעה ממש לכך דריש לה מיזיו דצענין גלוי הזב צין צהיסט צין כמגע מדאפקיה בלשון נגיעה א"כ מנגיעה דהכא דכתיב גצי ידיו מינה ילפינן לכל נגיעות דהוו מאכזרי: **בראזייה** דהורייע, ואפי' יאלה צלא הרגשה איירי כדמוכח צסמוך ותימה דא"כ משמע דראזי לזהוריע אע"פ שאינו יורה כחך וצשיליה נדרים (דף אה) וכן ציצמות (דף סה) אמר איזי קיס לה ציורה כחך משמע דאי אין יורה כחך אינו ראזי לזהוריע וי"ל דלהא לישנא דהכא לא מנריך רק צצתמלת עקיזת שכנת זרע מהא ראזיה לזהוריע אע"ג דלסוף יציאתה היא צענין שאינו ראזי לזהוריע א"כ ראזי לזהוריע הוא אלא שאינה ראזייה להסעבר לפי שאינו יורה כחך ואינו נכנס לתוך גופה אלא שזמת ויואל לחוך: **הא טמויי מטמיא**. פירוש ואפילו נעקרה צלא הרגשה דאס לא כן היינו לישנא קמא: **זבה שנעקרו מימי רגליה**. וכן צעי מעוצדת כוכבים שאל ריב"א

מרש"י אמאי לא צעי מוכזר זז ועוצד כוכבים והשיצ דנראה לו לפי שזאשה מתעגלין כל נמימין רגליה צבת אחת לפתחה מה שאין כן צאיש: **אם לחומרא אבל דלקולא לא אמרינן** או דילמא לא שנא ותיקו בעי רבא זבה שנעקרו מימי רגליה ויירדה וטבלה מהו אם תמצא לומר בתר עקירה אזלינן הני מילי שכבת זרע דלא מציי נקיט לה אבל מימי רגליה דמצי נקיט לה לא או דילמא לא שנא חתיקו בעי רבא עוברת כוכבים זבה שנעקרו מימי רגליה ויירדה

שעה מעט אבל זה שמדעזעו אבריו נעקר כל הזרע צידח ושוב אינו חוזר ומתחמם לעקור עוד מיד כשעה אחת: **כשרו חס**. אכזרו: **טמא**. שמה ילא ממנו קרי ואמאי והא לא ארגיש: **כמשמש מטסו כחלמו**. דאי נפק ודאי ארגיש: **ויאפה צלא הרגשה**. דאינו יורה כחך: **לכשיטול מים טמא**. דנשתייר מן הקרי ויואל עכשיו ואע"ג דלא נפיק בהרגשה הואיל ומעיקרא איעקר בהרגשה: **עוצד כוכבים שהרבר**. ונעקר ולא יאל: **וירד וטבל** לשם גירות ואח"כ יאל קריו: **מסו**. אפי' אם תמזי לומר לגצי ישראל דכי נעקר בהרגשה ויאל שלא בהרגשה טמא דאולינן כזר עקירה הכא לא ניזיל כזר עקירה דהיינו קולא הואיל וכשהוא עוצד כוכבים נעקר וטהור דלאר כזנתו כותים^[כ] קריו טהור אפילו לז"ה: **או דילמא לא שאל**. לחומרא כגון לגצי עקירה דהרגשה דישאל ולא שאל לקולא כי הכא אזלינן כזר עקירה: **שנעקרו מימי רגליה**. דהוי מעין אב הטומאה: **וירדה וטבלה**. וטהרה מוזהב ואח"כ הטילתו^[כ] מהו מי אזלינן כזר עקירה ומטמאו או לא: **דלא מזי נקיש לה**. מלללח הליכן מכך עקר חשיב ליה לזרך ייאלה: **נעוצדם כוכבים**. סתם עוצדם כוכבים מי רגליה מטמאין דכחמים גזרו עליהן שיהו כזינן לכל דכריהם נלעיל לה.

וירדה

קמ"ג. דהאי לא תוך תוכו הוא אלא כגון כלי כמוך התנור ופיו למעלה מפי התנור: והסיט **זו** **את** **הטהור** **טהור**. כדמפרש טעמא לקמן: **בקומטו של טהור והסיט זו את הזב טמא**. הטהור שהרי נשא את הזב וזב מטמא כמשא דכתיב כמשכב (ויקרא טו) והנושא אותם וק"ו לזב עצמו: **מאי טעמא**.

טהור הניסט בקנה של קומטו של זב טהור: **דכסיז וכל אשר יגע זו הזב וגו'.** והאי קרא לאו למגע אינטרין דהא כתיב גסן והנוגע צבצר הזב אלא זה הסיטו של זב מכאן למדנו זב שהסיט את הטהור טמא שלא מצינו בכל התורה טומאה המססת טהרה שמתמא אלא אם כן נשא טהור את הטמא והכא כזו הוא דגלי רחמנא וכתיב וידיו דדרשינן^[כ] הכי היכא דהסיט זו הזב צידיו כלומר בגלויי^[כ]: **לא שטף כמים**. מילתא אחריתי היא *למילך לנטילת ידים לאכילה מהכא. אלמא הסיט זז את הטהור אינו טמא אלא א"כ הסיטו בגלוי צידיו ומדאפקיה בלשון נגיעה ילפינן נמי לכל נגיעות דאין מגע בית הסתרים מטמא אבל טהור שהסיט את הזב דנפקא לן מקרא אחריןא דלא כתיב ציה ידיו טמא אפילו הסיטו בקנה צבקימטו מידי דהוא אכילה בקומטו שהיא מטמאה כמשא דהא מ"מ הרי הוא נושא את הטומאה. ל"א קנה צקימטו של טהור והסיט את הזב להכי טמא שנגע הקנה בגליו של זב ונטמא הקנה מחמת הזב וחזור ומטמא את הטהור ואע"ג דטהור קמוט דגילויא גצי זז הוא דצענין אבל קנה צקימטו של זז והסיט את הטהור טהור הואיל זז קמוט וגצי זז כתיב וידיו, ושיבוש הוא מפני כמה דברים חדא דקנה פשוטי כלי עץ הוא ואינו מקבל טומאה ואז"ת בקנה חלול נהי נמי דמקבל טומאה אפ"ה אין חוזר ומטמא הטהור שהרי אין מגע של זז חוזר ומטמא אדם שאין לך נוגע צטומאה מטמא אדם חוץ מן הנוגע כזמת ועוד אי טומאת הטהור משום נגיעת קנה היא והרי צקימטו הוא דנגע וצית הסתרים לאו כז מגע הוא דהא אמרינן לעיל^[כ] שכן צקימטו טהור ועוד לשון הסיט אמאי נקט ועוד הסיט טהור את הזב מי נפק מהאי קרא וכל אשר יגע זו הזב כתיב ויהיינו אשר יסיטנו הזב ולא כתיב כל אשר יגע כז: **כאילו מביא מבול**.

שמתחם את אבריו^[כ] ומביא ילדי קרי וזהו קלקול דור המבול שנאמר **במטלות עצה**. שאינה מחממת: **לא שכית**. והא דתניא כל זמן שאכזב צעין מדמעת ה"מ היכא דמתחלה מממש וחימם את עצמו ויואל כל שעה מעט אבל זה שמדעזעו אבריו נעקר כל הזרע צידח ושזב אינו חוזר ומתחמם לעקור עוד מיד כשעה אחת: **כשרו חס**. אכזרו: **טמא**. שמה ילא ממנו קרי ואמאי והא לא ארגיש: **כמשמש מטסו כחלמו**. דאי נפק ודאי ארגיש: **ויאפה צלא הרגשה**. דאינו יורה כחך: **לכשיטול מים טמא**. דנשתייר מן הקרי ויואל עכשיו ואע"ג דלא נפיק בהרגשה הואיל ומעיקרא איעקר בהרגשה: **עוצד כוכבים שהרבר**. ונעקר ולא יאל: **וירד וטבל** לשם גירות ואח"כ יאל קריו: **מסו**. אפי' אם תמזי לומר לגצי ישראל דכי נעקר בהרגשה ויאל שלא בהרגשה טמא דאולינן כזר עקירה הכא לא ניזיל כזר עקירה דהיינו קולא הואיל וכשהוא עוצד כוכבים נעקר וטהור דלאר כזנתו כותים^[כ] קריו טהור אפילו לז"ה: **או דילמא לא שאל**. לחומרא כגון לגצי עקירה דהרגשה דישאל ולא שאל לקולא כי הכא אזלינן כזר עקירה: **שנעקרו מימי רגליה**. דהוי מעין אב הטומאה: **וירדה וטבלה**. וטהרה מוזהב ואח"כ הטילתו^[כ] מהו מי אזלינן כזר עקירה ומטמאו או לא: **דלא מזי נקיש לה**. מלללח הליכן מכך עקר חשיב ליה לזרך ייאלה: **נעוצדם כוכבים**. סתם עוצדם כוכבים מי רגליה מטמאין דכחמים גזרו עליהן שיהו כזינן לכל דכריהם נלעיל לה.

וירדה

קמ"ג. דהאי לא תוך תוכו הוא אלא כגון כלי כמוך התנור ופיו למעלה מפי התנור: והסיט **זו** **את** **הטהור** **טהור**. כדמפרש טעמא לקמן: **בקומטו של טהור והסיט זו את הזב טמא**. הטהור שהרי נשא את הזב וזב מטמא כמשא דכתיב כמשכב (ויקרא טו) והנושא אותם וק"ו לזב עצמו: **מאי טעמא**.

טהור הניסט בקנה של קומטו של זב טהור: **דכסיז וכל אשר יגע זו הזב וגו'.** והאי קרא לאו למגע אינטרין דהא כתיב גסן והנוגע צבצר הזב אלא זה הסיטו של זב מכאן למדנו זב שהסיט את הטהור טמא שלא מצינו בכל התורה טומאה המססת טהרה שמתמא אלא אם כן נשא טהור את הטמא והכא כזו הוא דגלי רחמנא וכתיב וידיו דדרשינן^[כ] הכי היכא דהסיט זו הזב צידיו כלומר בגלויי^[כ]: **לא שטף כמים**. מילתא אחריתי היא *למילך לנטילת ידים לאכילה מהכא. אלמא הסיט זז את הטהור אינו טמא אלא א"כ הסיטו בגלוי צידיו ומדאפקיה בלשון נגיעה ילפינן נמי לכל נגיעות דאין מגע בית הסתרים מטמא אבל טהור שהסיט את הזב דנפקא לן מקרא אחריןא דלא כתיב ציה ידיו טמא אפילו הסיטו בקנה צבקימטו מידי דהוא אכילה בקומטו שהיא מטמאה כמשא דהא מ"מ הרי הוא נושא את הטומאה. ל"א קנה צקימטו של טהור והסיט את הזב להכי טמא שנגע הקנה בגליו של זב ונטמא הקנה מחמת הזב וחזור ומטמא את הטהור ואע"ג דטהור קמוט דגילויא גצי זז הוא דצענין אבל קנה צקימטו של זז והסיט את הטהור טהור הואיל זז קמוט וגצי זז כתיב וידיו, ושיבוש הוא מפני כמה דברים חדא דקנה פשוטי כלי עץ הוא ואינו מקבל טומאה ואז"ת בקנה חלול נהי נמי דמקבל טומאה אפ"ה אין חוזר ומטמא הטהור שהרי אין מגע של זז חוזר ומטמא אדם שאין לך נוגע צטומאה מטמא אדם חוץ מן הנוגע כזמת ועוד אי טומאת הטהור משום נגיעת קנה היא והרי צקימטו הוא דנגע וצית הסתרים לאו כז מגע הוא דהא אמרינן לעיל^[כ] שכן צקימטו טהור ועוד לשון הסיט אמאי נקט ועוד הסיט טהור את הזב מי נפק מהאי קרא וכל אשר יגע זו הזב כתיב ויהיינו אשר יסיטנו הזב ולא כתיב כל אשר יגע כז: **כאילו מביא מבול**.

שמתחם את אבריו^[כ] ומביא ילדי קרי וזהו קלקול דור המבול שנאמר **במטלות עצה**. שאינה מחממת: **לא שכית**. והא דתניא כל זמן שאכזב צעין מדמעת ה"מ היכא דמתחלה מממש וחימם את עצמו ויואל כל שעה מעט אבל זה שמדעזעו אבריו נעקר כל הזרע צידח ושזב אינו חוזר ומתחמם לעקור עוד מיד כשעה אחת: **כשרו חס**. אכזרו: **טמא**. שמה ילא ממנו קרי ואמאי והא לא ארגיש: **כמשמש מטסו כחלמו**. דאי נפק ודאי ארגיש: **ויאפה צלא הרגשה**. דאינו יורה כחך: **לכשיטול מים טמא**. דנשתייר מן הקרי ויואל עכשיו ואע"ג דלא נפיק בהרגשה הואיל ומעיקרא איעקר בהרגשה: **עוצד כוכבים שהרבר**. ונעקר ולא יאל: **וירד וטבל** לשם גירות ואח"כ יאל קריו: **מסו**. אפי' אם תמזי לומר לגצי ישראל דכי נעקר בהרגשה ויאל שלא בהרגשה טמא דאולינן כזר עקירה הכא לא ניזיל כזר עקירה דהיינו קולא הואיל וכשהוא עוצד כוכבים נעקר וטהור דלאר כזנתו כותים^[כ] קריו טהור אפילו לז"ה: **או דילמא לא שאל**. לחומרא כגון לגצי עקירה דהרגשה דישאל ולא שאל לקולא כי הכא אזלינן כזר עקירה: **שנעקרו מימי רגליה**. דהוי מעין אב הטומאה: **וירדה וטבלה**. וטהרה מוזהב ואח"כ הטילתו^[כ] מהו מי אזלינן כזר עקירה ומטמאו או לא: **דלא מזי נקיש לה**. מלללח הליכן מכך עקר חשיב ליה לזרך ייאלה: **נעוצדם כוכבים**. סתם עוצדם כוכבים מי רגליה מטמאין דכחמים גזרו עליהן שיהו כזינן לכל דכריהם נלעיל לה.

וירדה

קמ"ג. דהאי לא תוך תוכו הוא אלא כגון כלי כמוך התנור ופיו למעלה מפי התנור: והסיט **זו** **את** **הטהור** **טהור**. כדמפרש טעמא לקמן: **בקומטו של טהור והסיט זו את הזב טמא**. הטהור שהרי נשא את הזב וזב מטמא כמשא דכתיב כמשכב (ויקרא טו) והנושא אותם וק"ו לזב עצמו: **מאי טעמא**.

טהור הניסט בקנה של קומטו של זב טהור: **דכסיז וכל אשר יגע זו הזב וגו'.** והאי קרא לאו למגע אינטרין דהא כתיב גסן והנוגע צבצר הזב אלא זה הסיטו של זב מכאן למדנו זב שהסיט את הטהור טמא שלא מצינו בכל התורה טומאה המססת טהרה שמתמא אלא אם כן נשא טהור את הטמא והכא כזו הוא דגלי רחמנא וכתיב וידיו דדרשינן^[כ] הכי היכא דהסיט זו הזב צידיו כלומר בגלויי^[כ]: **לא שטף כמים**. מילתא אחריתי היא *למילך לנטילת ידים לאכילה מהכא. אלמא הסיט זז את הטהור אינו טמא אלא א"כ הסיטו בגלוי צידיו ומדאפקיה בלשון נגיעה ילפינן נמי לכל נגיעות דאין מגע בית הסתרים מטמא אבל טהור שהסיט את הזב דנפקא לן מקרא אחריןא דלא כתיב ציה ידיו טמא אפילו הסיטו בקנה צבקימטו מידי דהוא אכילה בקומטו שהיא מטמאה כמשא דהא מ"מ הרי הוא נושא את הטומאה. ל"א קנה צקימטו של טהור והסיט את הזב להכי טמא שנגע הקנה בגליו של זב ונטמא הקנה מחמת הזב וחזור ומטמא את הטהור ואע"ג דטהור קמוט דגילויא גצי זז הוא דצענין אבל קנה צקימטו של זז והסיט את הטהור טהור הואיל זז קמוט וגצי זז כתיב וידיו, ושיבוש הוא מפני כמה דברים חדא דקנה פשוטי כלי עץ הוא ואינו מקבל טומאה ואז"ת בקנה חלול נהי נמי דמקבל טומאה אפ"ה אין חוזר ומטמא הטהור שהרי אין מגע של זז חוזר ומטמא אדם שאין לך נוגע צטומאה מטמא אדם חוץ מן הנוגע כזמת ועוד אי טומאת הטהור משום נגיעת קנה היא והרי צקימטו הוא דנגע וצית הסתרים לאו כז מגע הוא דהא אמרינן לעיל^[כ] שכן צקימטו טהור ועוד לשון הסיט אמאי נקט ועוד הסיט טהור את הזב מי נפק מהאי קרא וכל אשר יגע זו הזב כתיב ויהיינו אשר יסיטנו הזב ולא כתיב כל אשר יגע כז: **כאילו מביא מבול**.

שמתחם את אבריו^[כ] ומביא ילדי קרי וזהו קלקול דור המבול שנאמר **במטלות עצה**. שאינה מחממת: **לא שכית**. והא דתניא כל זמן שאכזב צעין מדמעת ה"מ היכא דמתחלה מממש וחימם את עצמו ויואל כל שעה מעט אבל זה שמדעזעו אבריו נעקר כל הזרע צידח ושזב אינו חוזר ומתחמם לעקור עוד מיד כשעה אחת: **כשרו חס**. אכזרו: **טמא**. שמה ילא ממנו קרי ואמאי והא לא ארגיש: **כמשמש מטסו כחלמו**. דאי נפק ודאי ארגיש: **ויאפה צלא הרגשה**. דאינו יורה כחך: **לכשיטול מים טמא**. דנשתייר מן הקרי ויואל עכשיו ואע"ג דלא נפיק בהרגשה הואיל ומעיקרא איעקר בהרגשה: **עוצד כוכבים שהרבר**. ונעקר ולא יאל: **וירד וטבל** לשם גירות ואח"כ יאל קריו: **מסו**. אפי' אם תמזי לומר לגצי ישראל דכי נעקר בהרגשה ויאל שלא בהרגשה טמא דאולינן כזר עקירה הכא לא ניזיל כזר עקירה דהיינו קולא הואיל וכשהוא עוצד כוכבים נעקר וטהור דלאר כזנתו כותים^[כ] קריו טהור אפילו לז"ה: **או דילמא לא שאל**. לחומרא כגון לגצי עקירה דהרגשה דישאל ולא שאל לקולא כי הכא אזלינן כזר עקירה: **שנעקרו מימי רגליה**. דהוי מעין אב הטומאה: **וירדה וטבלה**. וטהרה מוזהב ואח"כ הטילתו^[כ] מהו מי אזלינן כזר עקירה ומטמאו או לא: **דלא מזי נקיש לה**. מלללח הליכן מכך עקר חשיב ליה לזרך ייאלה: **נעוצדם כוכבים**. סתם עוצדם כוכבים מי רגליה מטמאין דכחמים גזרו עליהן שיהו כזינן לכל דכריהם נלעיל לה.

וירדה

קמ"ג. דהאי לא תוך תוכו הוא אלא כגון כלי כמוך התנור ופיו למעלה מפי התנור: והסיט **זו** **את** **הטהור** **טהור**. כדמפרש טעמא לקמן: **בקומטו של טהור והסיט זו את הזב טמא**. הטהור שהרי נשא את הזב וזב מטמא כמשא דכתיב כמשכב (ויקרא טו) והנושא אותם וק"ו לזב עצמו: